

संस्कृतभारती – तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम् - कोविदपरीक्षा – आगस्त – २०२३

समय: घण्टात्रयम्

दिनाङ्कः २७.०८.२०२३

पूर्णाङ्काः १००

श्रावण-शुद्ध-एकादशी, भानुवासरः

*** संस्कृतेन लेखनीयानि उत्तराणि देवनागरिलिप्या एव लेखनीयानि |***

I (अ) समस्तपदं लिखित्वा समासनाम लिखत (षण्णाम्)।

६ X १ = ६

१. अर्धं फलस्य
२. निशां करोति इति
३. जरा च व्याधिः च

४. गृहगतः
५. तपः एव धनम्
६. लोके इति

७. श्वेतानि अम्बराणि येषां ते
८. चतुर्णां युगानां समाहारः

(आ) स्थूलाक्षरैः निर्दिष्टानां पदानां (षण्णाम्) विग्रहवाक्यानि लिखित्वा समासनाम लिखत ।

६ X १ = ६

१. सपरिवारा राज्ञी मन्दिरम् अगच्छत् ।
२. साधुः उपकुटीरं तपः करोति ।
३. श्रीरामः पञ्चवट्यां किञ्चित्कालं न्यवसत् ।
४. शाकपार्थिवः वनं गतवान् ।

५. कुपुत्रः मातरं कटुवचनैः बाधते ।
६. कथां दीर्घाकृत्य मा वद ।
७. वृक्षमूले वल्मीकाः सन्ति ।
८. नरसिंहः प्रह्लादम् अनुगृहीतवान् ।

(इ) अधोनिर्दिष्टेषु वाक्येषु रेखाङ्कितानि पदानि परिष्कुरुत (पञ्च) ।

५ X १ = ५

१. राहुना चन्द्रः आच्छादितः ।
२. छात्रेषु अशोकः चतुरतरा ।
३. अव्ययीभावसमासः सङ्ख्यापूर्वः ।

४. यशोधनम् – इत्यत्र पञ्च अक्षराणि सन्ति ।
५. समाहारद्वन्द्वः त्रिलिङ्गकः ।
६. धुरि – इकारान्तशब्दः ।

(ई) विग्रहवाक्यं लिखत ।

३ X २ = ६

१. प्रतिष्ठम्भविमुक्तबाहुः
२. नलमहाराजः
३. कालिदासबाणादयः

(उ) सूक्तिद्वयस्य विवरणं स्वभाषया लिखत ।

२ X १ = २

१. यद्यदाचरति श्रेष्ठः तत्तदेवेतरो जनः ।
२. उद्धरेदात्मनात्मानं नात्मानमवसादयेत् ।
३. महाजनस्य सम्पर्कः कस्य नोनतिकारकः ।

II (अ) अधोनिर्दिष्टानां तद्धितान्तानां विग्रहवाक्यं लिखत ।

६ X १ = ६

१. राघवः
३. श्रीमान्
५. पितामही
२. भारतीयः
४. कण्ठ्यः
६. धैर्यम्

(आ) निर्देशानुसारं उत्तरं लिखत ।

६ X १ = ६

१. स्मृ (णिच् लृट् प्र.पु.ए.व)
३. पा (णिच् तुमुन्)
५. आ+नी (णिच् लोट् प्र.पु.ए.व)
२. गम् (णिच् लङ् प्र.पु.ए.व)
४. कृ (णिच् क्त्वा)
६. मिल् (णिच् क्तवतु पुंलिङ्ग-ए.व)

(इ) अधः दत्तानां सन्नन्तरूपाणि / अर्थविवरणं वा लिखत ।

५ X १ = ५

१. बुभुक्षते
२. पिपासुः
३. रक्षितुम् इच्छा
४. ईप्सा
५. जिगीषवः

ॐ

संस्कृतभारती – तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम् - कोविदपरीक्षा – आगस्त – २०२३

समय: घण्टात्रयम्

दिनाङ्कः २७.०८.२०२३

पूर्णाङ्काः १००

श्रावण-शुद्ध-एकादशी, भानुवासरः

*** संस्कृतेन लेखनीयानि उत्तराणि देवनागरिलिप्या एव लेखनीयानि ***

III (अ) गुरुलघुचिह्नम् अङ्कयित्वा गणनाम् लिखत (पञ्चानाम्) ।

५ X १ = ५

१. कृपणः २. दिदृक्षा ३. सम्पत्तिः ४. विन्दति ५. अश्विनी ६. चलति

(आ) गुरुलघुचिह्नानि अङ्कयित्वा छन्दसः नाम निर्दिशत ।

३ X १ = ३

गुह्यं निगूहति गुणान् प्रकटीकरोति

(इ) अधो दत्तेषु वाक्येषु कः अलङ्कारः तस्य कारणं किम् ? लिखत (त्रयाणाम्) ।

३ X १ = ३

१. राजा मृदुलैः करैः जनानां हृदयं हरति । ३. कर्णेन दत्तम् एतत् ।
२. पुण्यसूत्रम् अवलम्ब्य जीव । ४. पण्डितः बृहस्पतिः इव बुद्धिमान् ।

IV (अ) त्रयाणाम् अन्यार्थं तात्पर्यं च संस्कृतेन लिखत ।

३ x ३ = ९

१. यदचेतनोऽपि पादैः स्पृष्टः प्रज्वलति सवितुरिनकान्तः । ४. किं चन्द्रमाः प्रत्युपकारलिप्सया
तत्तेजस्वी पुरुषः परकृतनिकृतिं कथं सहते ॥ करोति गोभिः कुमुदावबोधम् ।
२. यथा धेनुसहस्रेषु वत्सो विन्दति मातरम् । स्वभाव एवोन्नतचेतसां सतां
तथा पुराकृतं कर्म कर्तारमनुगच्छति ॥ परोपकारव्यसनं हि जीवितम् ॥
३. मरणं प्रकृतिः शरीरिणां विकृतिर्जीवितमुच्यते बुधैः ।
क्षणमप्यवतिष्ठते श्वसन् यदि जन्तुर्ननु लाभवानसौ ॥

(आ) पद्यद्वयस्य पदविभागम् अन्यरचनां च लिखत ।

४ X २ = ८

१. तं विस्मितं धेनुरुवाच साधो! मायां मयोद्भाव्य परीक्षितोऽसि । ३. मरुत्प्रयुक्ताश्च मरुत्सखाभं
ऋषिप्रभावान्मयि नान्तकोऽपि प्रभुः प्रहर्तुं किमुतान्यहिंसाः ॥ तमर्च्यमारादभिवर्तमानम् ।
२. भूतानुकम्पा तव चेदियं गौरैका भवेत्स्वस्तिमती त्वदन्ते । अवाकिरन् बाललताः प्रसूनैः
जीवन्पुनः शश्वदुपप्लवेभ्यः प्रजाः प्रजानाथ पितेव पासि ॥ आचारलाजैरिव पौरकन्याः ॥

V (अ) कः कम् अवदत् इति संस्कृतेन लिखत ।

६ X १ = ६

१. शिवपार्वत्योः पुत्रः एव तं हन्तुं समर्थः । ५. मां बन्धुं सः नलः एकः एव समर्थः ।
२. तव पतिः ब्रह्मशापेन मृतः । ६. दिक्पालकाः एव वरणीयाः ।
३. परमेश्वरं प्राप्तुम् एव इदं तपः ।
४. निषधदेशाधिपः नलः एव दमयन्त्याः अनुरूपः वरः ।

ॐ

संस्कृतभारती – तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम् - कोविदपरीक्षा – आगस्त – २०२३

समय: घण्टात्रयम्

दिनाङ्कः २७.०८.२०२३

पूर्णाङ्काः १००

श्रावण-शुद्ध-एकादशी, भानुवासरः

*** संस्कृतेन लेखनीयानि उत्तराणि देवनागरिलिप्या एव लेखनीयानि |***

(आ) संस्कृतेन उत्तरं लिखत (पञ्चानाम्) ।

५ X १ = ५

१. कलिः किमिति प्रतिज्ञाम् अकरोत् ?
२. नलः कथं कुत्र गतवान् ?
३. लुप्तोपमा नाम का ?

४. इन्द्रः शिवं किं प्रार्थितवान् ?
५. देवाः किमर्थं दुःखिताः ?
६. अनुष्टुप् छन्दसि गुरुः कः ?

(इ) संयोजयत ।

६ X १ = ६

१. निरुक्तम्	(अ) कणादः
२. वैशेषिकसूत्राणि	(आ) भवभूतिः
३. गाथासप्तशती	(इ) नारायणभट्टः
४. मालतीमाधवम्	(ई) यास्कः
५. विक्रमाङ्कदेवचरितम्	(उ) हालराजः
६. हितोपदेशः	(ऊ) बिल्हणः

(ई) विद्यालये प्रचलितं स्वातन्त्र्यदिनोत्सवम् अधिकृत्य दश वाक्यानि लिखत ।

३ X १ = ३

(उ) एकं विषयम् अधिकृत्य संस्कृतेन दश वाक्यानि लिखत ।

४ X १ = ४

१. इन्द्रवज्रा वृत्तम्	२. संस्कृतपत्रिकाः	३. परिसरमालिन्यम्

(ऊ) अन्तलिङ्गविभक्तिवचनानि / पदविवरणं लिखत (षण्णाम्) ।

३ X १ = ३

१. आदिदेश	४. जीवन्	६. भूतेश्वरपार्श्ववर्ती
२. मयि	५. शश्वत्	७. त्वक्
३. उपानयत्		

*** जयतु संस्कृतम् । जयतु भारतम् । ***